Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Talousvaliokunta keskiviikko 14.05.2025 klo 11.00 / E 24/2025 vp / Asiantuntijapyyntö

E-kirje: Komission luonnosehdotus Puhtaan teollisuuden ohjelman valtiontukipuitteiksi (CISAF)

Komissio lähetti maaliskuussa 2025 jäsenvaltioille luonnoksen uusista Puhtaan teollisuuden ohjelman valtiontukipuitteista ja avasi puitteista julkisen kuulemisen. CISAF-puitteet rakentuvat Ukrainan sodan vuoksi joustavoitettujen valtiontuen tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden (TCTF) niin kutsuttujen siirtymätukien (TCTF:n jaksot 2.5, 2.6 ja 2.8) soveltamisesta kertyneelle kokemukselle

Keskeiset huomiot

Suomen Yrittäjät suhtautuu kriittisesti ehdotukseen uusista Puhtaan teollisuuden ohjelman valtiontukipuitteista. Katsomme valtioneuvoston tavoin, että valtiontuet tulisi kohdentaa markkinoiden toimintapuutteisiin tavalla, joka vääristää kilpailua sisämarkkinoilla mahdollisimman vähän.

Suhtaudumme jossain määrin kriittisesti ajatukseen siitä, että EU:n Puhtaan teollisuuden ohjelman täytäntöönpano perustuu niin vahvasti valtiontukiin. Se tuo vääjäämättä mieleen Yhdysvalloissa toteutettavan tulleihin perustuvan teollisuuspolitiikan. Voidaan kysyä, kuinka perusteltua on erilaisin taloudellisin tuin pyrkiä luomaan laaja-alaisesti tuotantoa, jota ei markkinoille sen heikon kilpailukyvyn vuoksi synny. Tällaista toimintaa voidaan pitää perusteltuna joissain kriittisissä toiminnoissa, mutta teollisuuspolitiikan perustana se on kyseenalainen.

Siinäkin tapauksessa, että EU:n valtiontukipolitiikka voisi olla tarkoituksenmukainen keino Puhtaan teollisuuden ohjelman täytäntöönpanossa, komission valtiontukia koskeva ehdotus ei täytä vaatimusta siitä, että valtiontuet vääristävät kilpailua sisämarkkinoilla mahdollisimman vähän. Lisäksi ehdotuksessa ei toteudu myöskään hyvän lainvalmistelun keskeinen periaate, jossa muutosten tekemiseksi ehdotettavan toimenpiteen tulisi perustua faktapohjaiseen arviointiin.

Suomen Yrittäjät tukee edelleen täysimääräisesti hallitusohjelman mukaista linjausta siitä, että sisämarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta ensisijaisena ratkaisuna, että EU:n valtiontukisäännöissä palattaisiin mahdollisimman nopeasti kriisejä edeltäneeseen normaalitilaan. Aikaisempia perusteita tilapäisille joustoille ei enää ole, eikä mikään seikka tällä hetkellä puolla sitä, että meidän olisi kohdannut poikkeuksellinen kriisi, joka edellyttäisi vastaavia kriisitukia.

Samaan aikaan olemme kuitenkin realisteja sen suhteen, että eräät suuret EU:n jäsenvaltiot voivat niiden avulla toteuttaa tehokasta protektionismia ja siksi niitä tultaneen jatkossakin näkemään.

Tämän vuoksi kannatamme sitä, että valtioneuvosto pyrkii käytävissä neuvotteluissa hakemaan kompromissia, jonka avulla sisämarkkinoiden tuhoja saadaan rajattua edes jossain määrin. On tärkeää, että Suomi suhtautuu erittäin kriittisesti ehdotettujen valtiontukipuitteiden viiden vuoden voimassaoloaikaan ja hakee kompromissia, jossa voimassaoloajan pitäisi olla enintään 2–3 vuotta.

Tuemme voimakkaasti myös Suomen kriittistä kantaa keskusteluissa esillä olleisiin ehdotuksiin valmistavan teollisuuden ja teollisuuden vähähiilistämisen toimintatukien sallimisesta EU:n kilpailukyvyn kannalta strategisilla sektoreilla.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
johtava ekonomisti